

VAN ALLE MARKTEN THUIS

Adem mee met Loet van der Lee

Trompettist Loet van der Lee is een typische allrounder. Hij speelt in jazzorkesten en salsabands, werkt in musicals en leidt workshops. Dat laatste gebeurt op zowel de 'klassieke' wijze als in cyberspace.

DOOR EDDY DETERMEYER

Als jazzmuzikant moet je tegenwoordig van alle markten thuis zijn, vindt trompettist Loet van der Lee (37). Vandaar dat we hem vandaag in de Tilburgse jazzclub Paradox in de Groove Troopers treffen, het orkest van fluitist en componist Martin Fondse. Van huis uit speelt Van der Lee hard bop, in de lijn Lee Morgan-Freddie Hubbard zeg maar, doch in de Troopers is het funken geblazen. Hoewel: een onvervalste funkband zijn de Groove Troopers ook weer niet, daarmee zou je het orkest

tekort doen. "Het is doelloze muziek", licht de leider behulpzaam toe en kondigt een nummer aan dat White Russians heet of iets daaromtrent, het gaat in ieder geval over overmatig drankgebruik, wellicht een feest der herkenning. Wij hebben er allen ervaring mee, ik ook en, voegt Fondse er aan toe, terwijl hij het publiek taxerend beschouwt, u eveneens. Het is op geen enkele cd te vinden en dat gaat niet gebeuren ook. Martin Fondse is met afstand de beste aankondiger van Nederland. Het optreden wordt met de minuut feestelijker en tegen het einde

staat de zaal op zijn kop. Na afloop raakt Van der Lee in een geanimeerd gesprek met twee trompettisten uit Oisterwijk die zijn internetworkshop volgen en die Loets opmerkingen over ademhaling gecheckt hebben bij een logopedist. De twee deskundigen blijken het roerend met elkaar eens te zijn.

INTERACTIEVE WORKSHOP

"Ik doe op verschillende manieren workshops", legt de trompettist uit. "Op internet - da's een interactieve workshop. Die is gewoon gratis beschikbaar. Mensen kunnen

dan in een aantal hoofdstukken leren hoe je het best kunt studeren. Trompettistisch, een aantal dingen, maar ook gewoon wel algemener, zodat andere disciplines er ook wat aan hebben. Je kunt oefeningen downloaden, ik speel het ook voor, dus je kunt een geluidsfragment downloaden. Ja, da's leuk. Nou, dat is een manier van workshops die ik in elkaar gezet heb en die ik in de toekomst misschien in boekvorm zal uitbrengen. Nou, misschien - het is eigenlijk wel zeker". De cyberspace-leerlingen kunnen hun mentor ook mails sturen met vragen en hun eigen muzikale verrichtingen. En soms, zoals vanavond, klampen ze hem in levende lijve en real time aan. "Betere feedback kun je niet hebben", stelt Van der Lee tevreden vast.

GEEST VERTROEBELT

Maar hij leidt ook nog altijd workshops op de klassieke manier. Ieder jaar doet hij bijvoorbeeld een serie van zes zaterdagen in Hoofddorp. Dan wordt 's ochtends gewerkt aan twee composities van een specifieke jazzlegende. Gezamenlijk wordt naar de oorspronkelijke uitvoering geluisterd en die wordt nagespeeld in arrangementen die Van der Lee heeft geschreven. Aan het eind van de dag wordt het resultaat opgenomen, zodat er na afloop van zo'n workshopreeks genoeg materiaal is voor een cd. "Ja, dat wordt als zeer leerzaam ervaren. Dat doen we deze maand voor de vierde keer". Daarnaast leidt Loet van der Lee op incidentele basis workshops her en der in het land en doet hij gastdirecties, voornamelijk bij big bands. Daarbij hamert hij steeds op de basis: niet eens zozeer de toonvorming, als wel de ademhaling. "In relatie tot bijvoorbeeld publiekelijk functioneren of presteren of omgaan met stress. Als je op het podium staat en je moet een prestatie neerzetten - het meest gebruikte voorbeeld is denk ik het eindexamen voor muzikanten. Veelal, vooral bij de minder begenadigden, is stress aanwezig. En dat haalt ongeveer de helft van de prestaties af. Je kunt daar op heel veel manieren tegenaan kijken en dat veelal door ademhaling oplossen. Daar is wel een gemene deler voor te maken. Nou, daar ben ik wat verhaaltjes over aan het schrijven. Yoga helpt, ja, da's eigenlijk hetzelfde. Het Del Ferro Instituut helpt mensen die stotteren middels de ademhalingstechniek die wij ook gebruiken, als trompettisten. Alleen, wij gebruiken dat veel extremer. Maar het

bewust zijn van je ademhaling is op heel veel beroepsgroepen van toepassing. Als je en public spreekt - als je goed ademhaalt, blijft je stem gecontroleerd, krijg je geen hese stem, heb je geen water nodig". Een ongecontroleerde ademhaling leidt tevens tot concentratieproblemen, je ziet het onderwerp minder helder, je prestaties verminderen kortom significant. "Het is zo dat je door middel van je ademhaling jezelf tot rust kunt brengen", legt Van der Lee uit. "Op het moment dat je je realiseert dat je een fout gemaakt hebt, bijvoorbeeld terwijl je spreekt, verkrampst de maagstreek meestal als eerste reactie. Het grijpt je naar je keel, is een veelgebruikt gezegde. Je keel gaat dichtzitten, je maag verkrampst. Als jij binnen een tiental tellen, door even twee keer correct te ademen, je middenrif kunt ontspannen, je buikspieren kunt ontspannen, dan gaat alles weer openstaan, dan heb je weer ruimte. Dan raak je niet in paniek en gaat het niet van kwaad tot erger".

WARM HART

Zoals hij al opmerkte, de trompettist is bezig zijn bevindingen op papier te zetten, met de bedoeling, een en ander uit te geven. "Hoe je het best kunt studeren, hoe je het meest efficiënt met je tijd om kunt gaan en hoe je op 'n prettige manier muzikant kunt zijn. Ik probeer dat een beetje anekdotisch weer te geven, zodat het niet echt een saai boek wordt". Het is de bedoeling dat zijn methode, samen met een aantal big band arrangementen op verschillende niveaus, bij Molenaar wordt uitgebracht. De docent heeft zelf een fanfare-achtergrond. Voordat hij naar het conservatorium in Hilversum ging, speelde hij bij De Vriendschap in Schoorl. Met, zoals dat wel vaker voorkomt, zo'n beetje het hele gezin. Een zus op hoorn, een broer op trombone, een andere op trompet, voordat die voor piano koos. "M'n andere zusje deed piano, maar dat werkt niet in zo'n looporkest. Ik draag nog altijd dat instituut, de fanfare, een warm hart toe. Het draagt enorm bij aan het vasthouden van jonge muzikanten in een wat moeilijke periode, als ze wat puberaal zijn. Dan willen ze vaak niet meer studeren of niet meer opbouwend bezig zijn met zo'n blaasinstrument. Het probleem van zo'n blaasinstrument is nou eenmaal dat je een bepaalde periode nodig hebt om een embouchure te ontwikkelen, waardoor

je een mooi geluid krijgt en waardoor dingen leuk kunnen gaan klinken. Vaak is het heel lastig om daar doorheen te komen, door die periode. Als het opgehangen is aan een verenigingsleven, dat er een bepaalde gezelligheid is, dat je het met een groep doet, werkt dat vaak heel stimulerend. Dat is eigenlijk iets wat we een beetje moeten koesteren, denk ik".

HARD, HOOG EN LAAT

Voor Loet van der Lee zelf heeft het goed uitgepakt. In 1993, met zijn conservatorium-diploma op zak, stortte hij zich in het diepe met een salsaband die gemiddeld drie keer in de week speelde. In de praktijk gebeurde dat doorgaans in grote sporthallen, in Aalsmeer, Zoetermeer, Oude Meer en wat al niet meer. Dat was dus drie keer in de week 'n avondje hard en hoog - en laat. Want salsadansers geloven domweg niet in sluitingstijden en dat soort onzin. Die houden pas op wanneer de zon echt pijn gaat doen in hun ogen. Hij had die ervaring voor geen goud willen missen: "Dat was een hele goeie zet, toen. Want ik heb daar ook een soort van vrijheid mee gekocht. Ik heb er een auto van aangeschaft en ik heb er ook een hele goeie embouchure van gekregen, omdat ik dat elke avond moest doen. Als student ben je constant aan het zoeken en zoeken en een heleboel aan het delibereren, vooral in je hoofd. En dan is het wel eens verhelderend om een keer in zo'n machine te komen, waarbij je telkens weer dat programma afdraait, wat behoorlijk demanding is. Dat kan heel goed voor je zijn, om de zaak op haar plek te laten vallen". Over gebrek aan werk heeft een allrounder als Loet van der Lee niet te klagen. Naast zijn workshop- en lespraktijk werkt hij veel als remplaçant bij prominente ensembles als het New Cool Collective, de Cubop City Big Band en het Concertgebouw Jazz Orchestra. Hij leidt zijn eigen Kwartet en Kwintet en zijn Holland Big Band en werkt daarnaast bewust aan zijn ontwikkeling als solo-stilist. "Ik ben dus, zeg maar, niet meer zozeer een functie-instrumentalist, maar word vaak als solist gefeatured. Dat betekent dat, als ik door een big band in Enschede gebeld word, ik eerder gebeld word als solist voor het orkest dan in de sectie". ■

www.vanderleemusic.nl

www.hollandbigband.nl